

USTAWA

z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy – Kodeks wykroczeń

Art. 1. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, z późn. zm.¹⁾) w art. 66 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kto:

- 1) chcąc wywołać niepotrzebną czynność, fałszywą informacją lub w inny sposób wprowadza w błąd instytucję użyteczności publicznej albo organ ochrony bezpieczeństwa, porządku publicznego lub zdrowia,
 - 2) umyślnie, bez uzasadnienia, blokuje telefoniczny numer alarmowy, utrudniając lub uniemożliwiając prawidłowe funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny do 1 500 zł.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1485, 1634 i 1707 oraz z 2017 r. poz. 966.

Uzasadnienie

Celem proponowanej nowelizacji ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, z późn. zm.), zwanej dalej „Kodeksem wykroczeń”, jest zapewnienie społeczeństwu łatwiejszego i skuteczniejszego dostępu do telefonicznych numerów alarmowych – 112, 984, 985, 986, 997, 998 i 999, poprzez wprowadzenie wyraźnego zakazu bezzasadnego blokowania tych numerów, w szczególności rozłączania połączenia przed podjęciem czynności przez operatora numerów alarmowych.

Od listopada 2011 r., tj. od momentu wprowadzenia do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, z późn. zm.), zwanej dalej „Kodeksem karnym”, przepisu art. 224a i nowelizacji art. 66 Kodeksu wykroczeń, karalne jest fałszywe powiadamianie o zagrożeniach nagłych wymagających aktywności organów ochrony bezpieczeństwa, porządku publicznego lub zdrowia. Zgodnie z art. 224a Kodeksu karnego, kto wiedząc, że zagrożenie nie istnieje, zawiadamia o zdarzeniu, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w znacznych rozmiarach, i w konsekwencji wywołuje czynność instytucji użyteczności publicznej lub właściwego organu, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Wykroczeniem jest wprowadzanie w błąd (fałszywa informacja) z zamiarem wywołania niepotrzebnej czynności instytucji lub organu (art. 66 § 1 Kodeksu wykroczeń).

Blokowanie numerów alarmowych jest istotnym problemem, co potwierdzają dane EENA (*European Emergency Number Association*). W całej Unii Europejskiej liczba bezzasadnych zgłoszeń kierowanych do numeru 112 wynosi ponad 50%.

Jak wynika z opracowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Raportu z funkcjonowania systemu powiadamiania ratunkowego

w 2015 r., w Polsce, w 2015 r., w centrach powiadamiania ratunkowego zarejestrowano łącznie 21 004 785 zgłoszeń przychodzących, z czego aż 9 389 261 (45% wszystkich zgłoszeń) stanowiły zgłoszenia fałszywe, złośliwe lub niezasadne, a w 7 780 657 przypadkach (37% wszystkich zgłoszeń) dzwoniący anulował połączenie przed przyjęciem zgłoszenia alarmowego przez operatora numerów alarmowych, tj. w ciągu kilku pierwszych sekund.

Zgodnie z Raportem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z funkcjonowania systemu powiadamiania ratunkowego w 2016 r., w 2016 r. w centrach powiadamiania ratunkowego zarejestrowano łącznie 19 482 287 zgłoszeń przychodzących, z czego aż 9 084 595 (46,63% wszystkich zgłoszeń) stanowiły zgłoszenia fałszywe, złośliwe lub niezasadne, a w 6 644 424 przypadkach (34,1% wszystkich zgłoszeń) dzwoniący anulował połączenie przed wpływieniem połączenia na stanowisko operatora numerów alarmowych, tj. w ciągu kilku pierwszych sekund.

W porównaniu z 2015 r., w 2016 r. ogólna liczba zgłoszeń alarmowych zmalała o 1 522 498 zgłoszeń. Odsetek zgłoszeń fałszywych, złośliwych lub niezasadnych zwiększył się jednak o 1,63%.

Numer 112 jest jednolitym numerem alarmowym, który obowiązuje na terenie całej Unii Europejskiej. Można go wybrać zarówno z telefonu stacjonarnego, jak i komórkowego. Wszystkie połączenia są obsługiwane przez centra powiadamiania ratunkowego. Operator, po weryfikacji i kwalifikacji zgłoszenia, przekierowuje je do odpowiedniej służby ratunkowej. W Polsce, ze względu na przyzwyczajenie, komfort obywateli i specyfikę niektórych wezwań alarmowych, zachowane zostały numery alarmowe: 984 (pogotowie rzeczne), 985 (ratownictwo morskie i górskie), 986 (straż miejska), 997 (Policja), 998 (Państwowa Straż Pożarna) oraz 999 (Pogotowie Ratunkowe) – § 9 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 30 października 2013 r. w sprawie planu numeracji krajowej dla publicznych sieci

telekomunikacyjnych, w których świadczone są publicznie dostępne usługi telefoniczne (Dz. U. poz. 1281).

Powodowane złośliwością, brakiem wyobraźni i niedostatkami empatii działania niektórych osób negatywnie wpływają na funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego. Dzwonienie bez potrzeby i uzasadnienia blokuje linię telefoniczną osobie, która właśnie w tej chwili może potrzebować natychmiastowej pomocy.

O ile ustawodawca przewidział reakcję prawnokarną wobec fałszywie powiadamiających o nieistniejących zdarzeniach wymagających aktywności służb ratowniczych, o tyle pominął przypadki polegające na blokowaniu numerów alarmowych poprzez samo tylko wykonywanie połączeń.

Na podstawie informacji posiadanych przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, tytułem przykładu można wskazać następujące sytuacje. W Nowym Tomyślu mężczyzna w przeciągu sześciu godzin 67 razy wybierał numery 112 i 997, dezorganizując pracę dyżurnego nowotomyskiej policji i straży pożarnej. Mieszkaniec Głucholaz na Opolszczyźnie wykonał ponad 5 tysięcy połączeń na alarmowe numery telefoniczne straży pożarnej i pogotowia ratunkowego. Mieszkaniec Skarżyska-Kamiennej dezorganizował pracę służb ratowniczych i narażał ludzi na niebezpieczeństwo łącząc się z numerem 112 od kilku do kilkuset razy dziennie. W sumie zadzwonił na numer Centrum Powiadamiania Ratunkowego 870 razy. Mieszkanka Ełku zablokowała policyjną linię telefoniczną dzwoniąc na numer 997 ponad 200 razy dziennie.

Obecnie osoby blokujące numery alarmowe mogą ponosić odpowiedzialność na podstawie art. 160 Kodeksu karnego, tj. za narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (przypadek mieszkańca Skarżyska-Kamiennej) lub

odpowiadać za popełnienie wykroczenia wskutek kwalifikacji czynu z art. 66 Kodeksu wykroczeń (przypadek mieszkanki Ełku).

Rozbieżność kwalifikacyjna omawianych czynów wzmacnia wątpliwości co do adekwatności stosowanych przepisów w stosunku do zachowań polegających na blokowaniu numerów alarmowych. Przepis art. 66 Kodeksu wykroczeń penalizuje jedynie czyn sprawcy, który fałszywą informacją wprowadza w błąd instytucję albo organ.

Proponowana nowelizacja Kodeksu wykroczeń uzupełnia obecnie obowiązujący przepis art. 66 § 1 Kodeksu wykroczeń. Kto umyślnie, bez uzasadnienia, blokować będzie telefoniczny numer alarmowy, utrudniając lub uniemożliwiając prawidłowe funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego, podlegać będzie karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny do 1 500 zł. Nowa regulacja umożliwi zwalczanie szkodliwych zachowań niezależnie od motywów, które skłaniają sprawcę do działania. Przepis obiektywizuje podstawy odpowiedzialności, która będzie się aktualizować dopiero w przypadku utrudnienia lub uniemożliwienia prawidłowego funkcjonowania systemu powiadamiania ratunkowego.

Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz. U. poz. 1635, z późn. zm.) w sposób kompleksowy normuje zagadnienia z zakresu systemu powiadamiania ratunkowego, opierając system powiadamiania ratunkowego na centrach powiadamiania ratunkowego. Określa ona zadania systemu powiadamiania ratunkowego, z których podstawowym pozostaje obsługa zgłoszeń alarmowych kierowanych do numerów alarmowych m.in. do numeru 112, w taki sposób, aby zapewnić dostęp do numerów alarmowych i umożliwić odpowiednim podmiotom, w szczególności Policji, Państwowej Straży Pożarnej i jednostkom systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, zaangażowanie właściwych zasobów ratowniczych, które powinny być zadysponowane w związku ze zgłoszeniem alarmowym. System

informatyczny działający w centrach pozwala na identyfikację numeru telefonu zgłaszającego, w tym także numerów zastrzeżonych. System dodatkowo wyświetla dane osoby, na którą telefon jest zarejestrowany, oraz pokazuje na mapie aktualną lokalizację telefonu. Pomaga to nie tylko w udzieleniu pomocy w sytuacji, gdy ktoś nie potrafi podać dokładnej lokalizacji (np. w razie zgłoszenia przez dziecko lub w przypadku wypadku samochodowego poza terenem zabudowanym), ale również ułatwia identyfikowanie fałszywych zgłoszeń, w sytuacji, gdy zgłaszający podaje nieprawdziwą lokalizację. Dane dotyczące treści zgłoszeń alarmowych są ewidencjonowane przez 3 lata.

Projekt ustawy został skonsultowany z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Dyrektywa 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników wymaga od Państw Członkowskich stworzenia warunków bezpłatnego zadzwonienia na numery alarmowe, a w szczególności na jeden europejski numer alarmowy (112) z dowolnego telefonu, włączając publicznie dostępne płatne aparaty telefoniczne, bez korzystania z jakiegokolwiek formy płatności. Niewystarczająca informacja o istnieniu numeru 112 pozbawia obywateli dodatkowego bezpieczeństwa zapewnionego przez istnienie tego numeru na poziomie europejskim, szczególnie w czasie, gdy podróżują przez inne Państwa Członkowskie.

Niemożność zadzwonienia na numer 112, powodowana blokadą numeru alarmowego, bez wątpienia stanowi dodatkowe zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wymagających natychmiastowej pomocy.

Efektem nowelizacji powinna być poprawa dostępności usługi powiadamiania alarmowego i zmniejszenie czasu reakcji służb ratunkowych na

zgłoszenie, a tym samym poprawa bezpieczeństwa obywateli i zwiększenie efektywności współdziałania służb. System powiadamiania ratunkowego jest systemem o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa obywateli, w tym przede wszystkim ochrony ich życia i zdrowia.

Prace nad projektem ustawy powinny sprzyjać zwiększeniu świadomości społecznej, jak istotne jest odpowiedzialne korzystanie z numerów alarmowych. Skala zgłoszeń, które nie powinny być kierowane do centrów powiadamiania ratunkowego, ponieważ nie dotyczą zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa, jest ogromna.

Proponuje się, aby projektowana regulacja weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Wejście w życie ustawy, w proponowanym brzmieniu, nie spowoduje obciążenia finansowego budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.